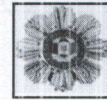

SOCIETATEA PE ACȚIUNI „APĂ-CANAL CHIȘINĂU”

str. Albișoara nr. 38, MD 2005,
mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. 022 25-69-01, tel/fax: 022 22-23-49,
e-mail: acc@acc.md, web: www.acc.md

Titulară a Ordinului
„Gloria Muncii”
12.12.2012

ISO 9001 Certificat nr.085C

Raportul conducerii S.A. „Apă-Canal Chișinău”, pentru anul 2023

Cuprins:

1. Activitățile desfășurate și cadrul legal al acestora.....	1
2. Performanța financiară a întreprinderii.....	2
2.1. Rezultatul financiar din activitatea desfășurată.....	2
2.2. Veniturile obținute în ansamblu pe întreprindere	3
2.3. Cheltuielile suportate în ansamblu pe întreprindere.....	4
2.4. Situația fluxului de numerar	5
2.5. Sume facturate, nivelul achitărilor și soldul creanțelor pentru serviciile prestate.....	7
2.6. Obligațiunile întreprinderii	7
2.7. Indicatori de rentabilitate.....	8
3. Plăți la bugetele publice.....	9
4. Indicatorii nefinanțari de performanță	10
4.1. Lungimea rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare gestionate	10
4.2. Consumatori, locuri de consum, contoare	11
4.3. Balanța apei și apelor uzate	11
5. Perspectivele de dezvoltare ale entității.....	12
6. Principalele riscuri și incertitudini cu care se confruntă entitatea	12
7. Protecția mediului înconjurător	15
8. Oportunitățile profesionale ale angajaților	17

Cod IBAN MD12PR002251166792001498, BC „ProCreditBank”, CF 1002600015876, Cod TVA 0600920, capitalul social 611915200 lei

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonale.md. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

1. Activitățile desfășurate și cadrul legal al acestora

Activitățile de bază desfășurate de către S.A. „Apă-Canal Chișinău”, conform Statutului întreprinderii, sunt:

- **prestarea serviciului public de alimentare cu apă** în 24 de localități, inclusiv: or. Durlăști, or. Vatra, or. Codru, or. Vadul lui Vodă, s. Vădulenii, or. Sîngera, s. Dobrogea, s. Revaca, s. Trușeni, s. Dumbrava, s. Bubuieci, s. Bîc, s. Cruzești, s. Tohatin, s. Buneți, s. Cheluitori, s. Grătiești, s. Hulboaca, s. Stăuceni, s. Goianul Nou, s. Ghidighici, s. Budești, s. Colonița, or. Ialoveni, la care se adaugă localitățile pentru care apa este transportată la hotar, și anume: s. Bălțața și s. Bălăbănești (r. Criuleni), s. Maximovca (r. Anenii Noi), s. Trușeni (mun. Chișinău)

- **prestarea serviciului de canalizare** în 17 localități, inclusiv: or. Durlăști, or. Vatra, or. Codru, or. Vadul lui Vodă, or. Sîngera, s. Dobrogea, s. Dumbrava, s. Bubuieci, s. Cruzești, s. Tohatin, s. Grătiești, s. Hulboaca, s. Stăuceni, s. Goianul Nou, s. Ghidighici, s. Colonița, or. Ialoveni, la acestea se adaugă localitățile de la care apele uzate sunt preluate la hotar: s. Sireți și s. Cojușna (r. Strășeni), s. Floreni (r. Anenii Noi), s. Trușeni (mun. Chișinău), s. Bălțața și s. Bălăbănești (r. Criuleni);

- **producerea și furnizarea energiei termice** în or. Codru, Aeroport și Cotiujeni din mun. Chișinău.

- **ape industriale cu ape industriale uzate** în or. Codru, cartierul Aeroport, Codru din mun. Chișinău.

Principalele acte normative în temeiul cărora întreprinderea își desfășoară activitatea sunt:

- Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1163/1997;
- Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303/2013;
- Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014

Legislația prevede, că responsabile de înființarea, organizarea și funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, precum și de prestarea serviciului sunt autoritățile publice locale de nivelul I. Iar acestea pot delega gestiunea serviciului către un operator licențiat. Totodată, Legea privind delimitarea proprietății publice 29/2018, impune separarea și preluarea în proprietatea autorităților publice a activelor domeniului public, care includ infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, dacă anterior nu a fost realizat deja.

În cazul activității de producere și furnizare a energiei termice, implicarea autorităților publice locale nu este directă, licența fiind obținută de către deținătorul infrastructurii de la autoritatea de reglementare.

Licențele în temeiul cărora întreprinderea își desfășoară activitatea sunt emise de către autoritatea de reglementare (ANRE):

- Licența pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de municipiu și oraș, eliberată în data de 29.05.2015 pe un termen de 25 de ani;

- Licența pentru furnizarea serviciului public de producere, distribuție și furnizare a energiei termice, eliberată în data de 29.05.2015 pe un termen de 25 de ani.

În cazul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, dreptul de prestare urmează a fi obținut în temeiul contractelor de delegare a gestiunii încheiate cu APL de nivelul I sau II. ACC a fost operatorul acestui serviciu în mai multe localități fiind desemnat în lipsa unor proceduri clare, până la intrarea în vigoare a Legii 303/2013. Însă, în prezent, întreprinderea depune toate eforturile pentru ca contractele de delegare a gestiunii să fie semnate în conformitate cu Legea 303/2013 cu toate 16 APL de nivelul I în perimetrul cărora se află localitățile menționate supra. Din cauza neexecutării de către APL-uri a delimitării proprietății publice și a lipsei unei evidențe a patrimoniului public, a faptului că contractele de delegare a gestiunii trebuie să includă obligatoriu anexe cu obiectele de infrastructură tehnico-edilitară concesionate (inventarul bunurilor), au fost încheiate doar o parte din 16 contracte de delegare a gestiunii necesare.

Întru conformarea APL-urilor cu Legea privind delimitarea proprietății publice 29/2018, S.A. „Apă-Canal Chișinău” oferă suport APL-urilor din aria de operare pentru a facilita procesul de delimitare a drepturilor de proprietate a autorităților publice asupra bunurilor domeniului public, care includ infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Procesul delimitării nu a luat sfârșit și, în cea mai mare parte doar în temeiul listelor cu inventarul bunurilor întocmite de către operator, au fost încheiate 7 CDG, după cum urmează:

Nr. crt.	Nr. la Operator	Data încheierii	Durata (ani)	APL	Act temei	Aria operare	Statutul inventarului bunurilor la data raportului
Contracte existente la începutul anului de raportare							
1	94	13.03.2015	12	Primăria mun. Chișinău	DCMC nr. 9/55 din 18.12.2013	or. Chișinău-Apă potabilă și canalizare	Inventar incomplet
2	592	14.11.2018	12	Primăria or. Ialoveni	DCO Ialoveni nr. 03/05 din 29.05.2018	or. Ialoveni	Inventarul lipsește
Contracte încheiate în cursul anului de raportare							
3	DG-2023-01	28.06.2023	30	Primăria or. Singera	DCO nr. 1/20 din 17.03.2023	or. Singera-Apă potabilă și canalizare, s.Revaca-Apă potabilă și canalizare	Inventar incomplet
4	DG-2023-02	29.11.2023	30	Primăria com. Grătiești	DCL nr. 06/08 din 24.07.2019	s. Grătiești-Apă potabilă și canalizare; s. Hulboaca-Apă potabilă și canalizare	Inventar complet
Contracte existente după încheierea perioadei de raportare, până la data raportului							
5	DG-2024-01	16.01.2024	30	Primăria com. Cruzești	DCL nr. 3/10 din 03.09.2019 (modificată prin D nr. 4/2 din 28.09.2023)	s. Cruzești-Apă potabilă și canalizare	Inventar complet
6	DG-2024-02	16.01.2024	30	Primăria s. Budești	DCL nr. 5/7 din 13.12.2019	s. Budești-Apă potabilă și canalizare	Inventar complet
7	DG-2024-03	12.02.2024	30	Primăria s. Colonița	DCL nr. 5/3 din 07.08.2019	s. Colonița-Apă potabilă și canalizare	Inventar complet

În afara activităților de bază menționate, întreprinderea prestează servicii adiționale (activități complementare și secundare), cum ar fi: branșare la/debranșare de la rețeaua de alimentare cu apă, racordarea la/deconectarea de la rețeaua de canalizare, eliberarea condițiilor tehnice, transportul apei cu autocisterne și a apelor uzate cu auto vidanaje, spălarea hidrodinamică a rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare, servicii de laborator, detecția scurgerilor în rețele, executarea lucrărilor și exploatarea construcțiilor hidrotehnice, executarea lucrărilor de proiectare și topografico-geodezice, lucrările de construcție/reparație a rețelelor exterioare de apă/canalizare etc. O parte din serviciile complementare activităților de bază sunt reglementate de stat.

2. Performanța financiară a întreprinderii

2.1. Rezultatul financiar din activitatea desfășurată

În anul 2023, S.A. „Apă-Canal Chișinău” a înregistrat un **profit net** în valoare totală de 28,8 mil. lei, inclusiv 71,2 mil. lei profit din activitatea operațională și pierderi de 42,4 mil. lei din alte activități. În anul precedent, ACC a înregistrat o **pierdere** în valoare totală de 163,7 mil. lei, inclusiv 21,8 mil. lei pierdere din activitatea operațională. Astfel, creșterea profitului din activitatea operațională în comparație cu perioada anului 2022 a însumat 93,1 mil. lei.

Tab. 1 Situație comparativă a contului de profit și pierderi pentru anii 2021 - 2023, mil. lei

Specificare	2021	2022	2023	Abateri 2023-2021		Abateri 2023-2022	
				abs	%	abs	%
REZULTAT NET	-18,3	-163,7	+28,8	+47,1	+257,3%	+192,5	+117,6%
Veniturile	715,7	2123,4	887,6	+171,9	+24,0%	-1235,8	-58,2%
Costurile până la impozitare	731,9	2287,1	858,7	+126,8	+17,3%	-1428,4	-62,5%
Cheltuieli privind impozitul pe venit	2,1	-	0,0	-2,1	-100,0%	-	-
REZULTAT PÂNĂ LA IMPOZITARE	-16,3	-163,7	+28,8	+45,1	+277,2%	+192,5	+117,6%
Din activitatea operațională	-42,6	-21,8	71,2	+113,8	+267,3%	+93,1	+426,2%
Veniturile	679,6	793,3	868,1	+188,6	+27,7%	+74,8	+9,4%
Costurile	722,1	815,1	796,9	+74,8	+10,4%	-18,3	-2,2%
Din alte activități	+26,3	-141,9	-42,4	-68,7	-261,2%	+99,5	+70,1%
Veniturile	36,1	1330,1	19,5	-16,7	-46,1%	-1310,6	-98,5%
Costurile	9,8	1472,0	61,9	+52,1	+530,2%	-1410,1	-95,8%
<i>Informativ: Rezultat până la impozitare în condiții comparabile (fără a ține cont de granturi, active primite cu titlu gratuit și diferențe de curs)</i>	<i>-47,6</i>	<i>-159,6</i>	<i>15,3</i>	<i>+62,9</i>	<i>+132,1%</i>	<i>+174,9</i>	<i>+109,6%</i>
<i>Influența factorilor care nu țin de performanța financiară curentă</i>	<i>+31,3</i>	<i>-4,1</i>	<i>+13,5</i>	<i>-17,8</i>	<i>-56,8%</i>	<i>+17,7</i>	<i>+427,9%</i>
<i>Inclusiv:</i>							
<i>Venituri din granturi primite</i>	<i>+4,7</i>	<i>+3,4</i>	<i>+0,1</i>	<i>-4,6</i>	<i>-97,4%</i>	<i>-3,3</i>	<i>-96,5%</i>
<i>Cheltuieli finanțate din granturi</i>	<i>-4,7</i>	<i>-3,4</i>	<i>-0,1</i>	<i>+4,6</i>	<i>+97,4%</i>	<i>+3,3</i>	<i>+96,5%</i>
<i>Activele primite cu titlu gratuit</i>	<i>+0,2</i>	<i>+0,1</i>	<i>+0,1</i>	<i>-0,2</i>	<i>-70,2%</i>	<i>-0,0</i>	<i>-30,5%</i>

Specificare	2021	2022	2023	Abateri 2023-2021		Abateri 2023-2022	
				abs	%	abs	%
Diferența netă de curs valutar	+31,1	-4,2	13,5	-17,6	-56,7%	+17,7	+418,0%

În condiții comparabile și anume fără a ține cont de granturi, activele primite cu titlu gratuit și diferențele de curs valutar, întreprinderea a înregistrat un rezultat financiar pozitiv în sumă de 15,3 mil. lei, fiind în creștere cu 174,9 mil. lei, sau cu 109,6 % comparativ cu 159,6 mil. lei pierdere înregistrată în anul 2022.

2.2. Veniturile obținute în ansamblu pe întreprindere

În anul 2023, întreprinderea a înregistrat venituri totale în sumă de 887,6 mil. lei. Veniturile sau diminuat comparativ cu anul 2022 în total cu 1235,8 mil. lei, deoarece în anul precedent 1 321,87 mil. lei au fost veniturile din operațiuni cu active imobilizate în mare parte ieșirea imobilizărilor corporale a obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, ce constituiau bunuri de interes și folosință publică, aparținând domeniului public al unităților administrativ-teritoriale potrivit Legii 303/2013 transmise cu titlu gratuit în proprietatea Municipiului Chișinău.

Respectiv, în condiții comparabile, adică fără a ține cont de operațiunile cu active imobilizate granturi și subvenții, venituri din activele primite cu titlu gratuit și diferențele de curs valutar, veniturile totale au constituit 868,1 mil lei, acestea fiind în creștere cu 74,8 mil. lei comparativ cu anul precedent.

Tab. 2 Situație comparativă a veniturilor pentru anii 2021 - 2023, mil. lei

Specificare	2021	2022	2023	Structura 2023	Abateri 2023-2021		Abateri 2023-2022	
					abs	%	abs	%
TOTAL VENITURI	715,7	2123,4	887,6	100%	+171,9	+24,0%	-1235,8	-58,2%
Venituri din activitatea operațională (611+612)	679,6	793,3	868,1	97,8%	+188,6	+27,7%	+74,8	+9,4%
Venituri din vânzări	670,2	698,6	858,6	96,7%	+188,3	+28,1%	+159,9	+22,9%
Venituri din prestarea serviciilor de alimentare cu apă	430,7	437,5	511,3	57,6%	+80,6	+18,7%	+73,8	+16,9%
Venituri din prestarea serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate	169,3	168,2	232,3	26,2%	+63,0	+37,2%	+64,1	+38,1%
Venituri suplimentare din preluarea apelor industriale suprapoluate	31,2	34,1	25,9	2,9%	-5,3	-17,0%	-8,2	-24,0%
Venituri din prestarea serviciilor de furnizare a energiei termice	33,4	51,0	76,2	8,6%	+42,8	+128,1%	+25,2	+49,5%
Venituri din alte servicii prestate	5,0	6,9	12,0	1,4%	+7,0	+138,6%	+5,1	+73,7%
Venituri din executarea lucrărilor către terți	0,5	0,9	0,8	0,1%	+0,3	+64,6%	-0,1	-9,5%
Venituri din contracte de leasing operațional și financiar	0,0	0,0	0,0	0,0%	-0,0	-7,8%	-0,0	-10,6%
Alte venituri din activitatea operațională	9,3	94,6	9,5	1,1%	+0,2	+2,5%	-85,1	-89,9%
din valorificarea granturilor și subvențiilor	2,8	37,6	0,6	0,1%	-2,2	-77,7%	-36,9	-98,3%
din active imobilizate și circulante intrate cu titlu gratuit	0,2	0,1	0,1	0,0%	-0,2	-70,2%	-0,0	-30,5%
alte venituri pe termen scurt	6,2	57,0	8,8	1,0%	+2,6	+41,7%	-48,1	-84,5%
Venituri din operațiuni cu active imobilizate	0,0	1321,87	0,55	0,1%	+0,6	-	-1321,3	-100,0%
Venituri financiare	36,1	7,1	18,9	2,1%	-17,2	-47,7%	+11,8	+167,9%
Venituri din diferențe de curs valutar	33,7	6,5	18,0	2,0%	-15,7	-46,5%	+11,6	+179,7%
Alte venituri financiare	2,4	0,6	0,9	0,1%	-1,5	-63,9%	+0,3	+41,9%
Venituri excepționale	0,0	1,2	0,0	-	-	-	-1,2	-100,0%
<i>Informativ: venituri totale în condiții comparabile, fără a ține cont de granturi și subvenții, venituri din activele primite cu titlu gratuit și diferențele de curs</i>	678,9	757,4	868,3	97,8%	+189,4	+27,9%	+110,9	+14,6%

În perioada de referință, veniturile din vânzări au constituit 858,6 mil. lei sau 96,7% din totalul veniturilor, înregistrând o creștere de 159,9 mil. lei sau 22,9 % comparativ cu perioada similară a anului 2022.

Componența principală în totalul venituri o constituie veniturile din activitatea reglementată:

- ✓ Veniturile din furnizarea serviciului public de alimentare cu apă 511,3 mil. lei sau 57,6% din totalul veniturilor înregistrând o creștere cu 73,8 mil. lei sau 16,9%;
- ✓ Veniturile din furnizarea serviciului public de canalizare 232,3 mil. lei sau 26,2% din veniturile totale înregistrând o creștere cu 64,1 mil. lei sau 38,1%;
- ✓ Veniturile din vânzarea energiei termice 76,2 mil. lei sau 8,6% din veniturile totale înregistrând o creștere cu 25,2 mil. lei sau 49,5%.

În acest context relatăm, că principalul factor care a stat la majorarea veniturilor pentru activitatea reglementată este:

- ✓ aplicarea din 13.01.2023 a Hotărârii ANRE nr.4 din 11.01.2023 privind aprobarea tarifelor pentru furnizarea/prestarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate de către S.A. „Apă-Canal Chişinău”;
- ✓ aplicarea din 12.10.2023 a Hotărârii ANRE nr.601 din 10.10.2023 privind aprobarea tarifelor pentru furnizarea/prestarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate de către S.A. „Apă-Canal Chişinău”;
- ✓ aplicarea pe parcursul anului 2023 a Hotărârii ANRE nr. 942 din 21.12.2022 privind ajustarea extraordinară a tarifului la energia termică livrată consumatorilor de către S.A. „Apă-Canal Chişinău”.

De asemenea au fost înregistrate următoarele venituri din vânzări:

- ✓ Veniturile suplimentare din preluarea apelor industriale suprapoluate au înregistrat o diminuare cu 8,2 mil. lei sau 24,0 %, dat fiind faptul că s-au ajustat contractele de prestare a serviciilor;
- ✓ Venituri din prestarea altor servicii în valoare de 12,8 mil. lei.

Concomitent cu înregistrarea veniturilor din vânzări, în anul de referință au fost înregistrate alte venituri operaționale de 9,5 mil. lei, venituri din operațiuni cu active imobilizate de 0,55 mil. lei și venituri financiare de 18,9 mil. lei.

2.3. Cheltuielile suportate în ansamblu pe întreprindere

În anul 2023 întreprinderea a înregistrat cheltuieli totale în sumă de 858,7 mil. lei, fiind în descreștere față de perioada precedentă cu 1 428,4 mil. lei, deoarece în anul precedent cheltuielile cu active imobilizate au constituit 1 455,2 mil. lei, din care 1 454,1 mil. lei a reprezentat valoarea obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, transmise în proprietatea Municipiului Chişinău conform Deciziei cu privire la transmiterea în proprietate a bunurilor aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 3/11 din 27.04.2022.

În condiții comparabile, adică fără a ține cont de cheltuielile din operațiuni cu active imobilizate, casarea creanțelor compromise istorice, diferențele de curs, granturi și subvenții, cheltuielile totale au constituit 844,8 mil. lei, fiind în creștere cu 26,3 mil. lei sau cu 3,2% comparativ cu anul 2022.

Tab. 3 Situație comparativă a cheltuielilor pentru anii 2021-2023, mil. lei

Specificare	2021	2022	2023	Structura 2023	Abateri 2023-2021		Abateri 2023-2022	
					abs	%	abs	%
TOTAL CHELTUIELI	734,0	2287,1	858,7	100%	+124,8	+17,0%	-1428,4	-62,5%
Cheltuieli operaționale	722,1	815,1	796,9	92,8%	+74,8	+10,4%	-18,3	-2,2%
Cheltuieli cu active imobilizate	0,8	1455,2	4,9	0,6%	+4,1	+497,5%	-1450,3	-99,7%
Cheltuieli financiare	9,0	15,6	56,9	6,6%	+48,0	+533,2%	+41,3	+265,0%
Inclusiv:								
cheltuieli din diferențe de curs valutar	2,1	10,3	3,1	0,4%	+1,0	+50,3%	-7,2	-69,7%
dobânzi pentru credite și împrumuturi	6,7	5,3	3,8	0,4%	-2,9	-43,7%	-1,5	-28,9%
Alte cheltuieli financiare/redevențe	0,0	0,0	50,1	5,8%	+50,1	-	+50,1	+100,0%
Cheltuieli excepționale	0,0	1,2	0,0	0,0%	-	-	-1,2	-100,0%
Cheltuieli privind impozitul pe venit	2,1	0,0	0,0	0,0%	-2,1	-100,0%	-	-
Informativ: cheltuieli totale, în condiții comparabile, fără a ține cont de cheltuielile finanțate din granturi, diferențele de curs și cheltuielile din casarea creanțelor compromise istorice	725,2	818,5	844,8	98,4%	+119,6	+16,5%	+26,3	+3,2%
Cheltuieli capitalizate	-13,2	-22,1	-17,3		-4,0	+30,5%	+4,8	+21,9%
CHELTUIELI OPERAȚIONALE	735,3	837,2	814,1	100%	+78,8	+10,7%	-23,1	-2,8%
cheltuielile cu personalul	314,1	348,3	335,0	41,2%	+20,9	+6,7%	-13,3	-3,8%
inclusiv salarii și remunerații	232,1	254,4	245,7	30,2%	+13,6	+5,9%	-8,7	-3,4%
asigurări obligatorii de stat	55,2	67,0	64,4	7,9%	+9,2	+16,7%	-2,5	-3,8%
provizioane pentru concedii nefolosite	26,8	27,0	24,8	3,0%	-1,9	-7,3%	-2,1	-7,9%
energia electrică procurată	95,9	184,7	185,2	22,8%	+89,4	+93,3%	+0,6	+0,3%
amortizarea imobilizărilor	97,8	46,7	19,0	2,3%	-78,8	-80,5%	-27,6	-59,2%
materiale diverse (incl. OMVSD)	22,0	25,5	22,3	2,7%	+0,3	+1,3%	-3,2	-12,6%
gaze naturale	23,5	58,0	64,8	8,0%	+41,3	+175,7%	+6,7	+11,6%
TVA atribuită la cheltuieli	23,3	32,6	0,6	0,1%	-22,6	-97,3%	-31,9	-98,1%
întreținere și reparații a fondurilor fixe	24,8	32,9	30,4	3,7%	+5,5	+22,2%	-2,5	-7,6%
taxa pentru apă	8,3	8,3	8,6	1,1%	+0,3	+3,5%	+0,2	+2,5%
produse petroliere	10,2	12,7	11,2	1,4%	+1,0	+9,9%	-1,6	-12,2%
comisioane p-u intermed. la facturare și încasare	11,3	11,8	13,3	1,6%	+2,0	+17,9%	+1,5	+12,4%
servicii diverse	14,0	13,3	14,9	1,8%	+1,0	+6,8%	+1,6	+12,1%

Specificare	2021	2022	2023	Structura 2023	Abateri 2023-2021 abs	%	Abateri 2023-2022 abs	%
reactivi	20,3	26,7	33,1	4,1%	+12,8	+62,9%	+6,4	+23,9%
energie termică	4,3	5,4	6,8	0,8%	+2,6	+60,1%	+1,4	+27,0%
impozite și taxe, fără taxa p-u apă, TVA și taxa de timbru	3,7	9,0	9,8	1,2%	+6,1	+164,4%	+0,8	+8,4%
amenzi, penalități, despăgubiri	1,1	0,8	4,1	0,5%	+3,0	+275,7%	+3,3	+416,0%
provizioane/creanțe compromise casate	50,3	17,3	49,1	6,0%	-1,2	-2,3%	+31,8	+183,3%
cheltuieli finanțate din granturi și subvenții	4,7	3,4	0,1	0,0%	-4,6	-97,4%	-3,3	-96,5%
alte cheltuieli operaționale	5,9	-0,2	5,8	0,7%	-0,1	-1,5%	+6,0	-2458,5%
<i>Informativ: chel. operaționale, incl. capitalizate, în condiții comparabile (fără cheltuieli finanțate din granturi, casarea creanțelor compromise istorice și provizioanele pentru acestea)</i>	730,7	833,8	815,6	100,2%	+84,9	+11,6%	-18,3	-2,2%

Cheltuielile operaționale, în condiții comparabile, au constituit 815,6 mil. lei, acestea înregistrând o descreștere de 18,3 mil. lei (2,2 %) față de anul precedent.

Luând în considerare că S.A. „Apă-Canal Chișinău” a stabilit ca prioritate financiară pentru anul 2023 îmbunătățirea situației datoriilor curente, care la începutul perioadei constituiau 356,8 mil. lei, o bună parte din fluxul de mijloace financiare au fost direcționate la stingerea datoriilor, ce a creat o insuficiență de finanțare a cheltuielilor operaționale. În rezultat, în pofida multiplelor majorări de prețuri pe parcursul anului, nu a fost posibil pe deplin de finanțat așa articole de cheltuieli ca:

- ✓ materiale (inclusiv OMVSD);
- ✓ întreținerea și reparația fondurilor fixe;
- ✓ produse petroliere;
- ✓ diverse servicii;
- ✓ cheltuieli cu personalul,

ce a adus la diminuarea lor sau la o creștere nesemnificativă.

În anul 2023, cheltuielile cu personalul sau diminuat față de anul 2022 cu 13,3 mil. lei (3,8%), ca urmare a unor acțiuni întreprinse, printre care se numără:

- ✓ suspendarea plăților prevăzute în capitolul IV – Garanții, compensații și ajutoare materiale a Contractului colectiv de muncă al S.A. Apă Canal Chișinău pentru anii 2022-2024, începând cu 1 ianuarie 2023;
- ✓ creșterii salariilor de funcție a specialiștilor doar cu 5%, iar a muncitorilor cu 13% în loc de 14,3%, conform prevederilor HG nr.670 din 29.09.2022 privind stabilirea salariului minim pe țară (creșterea salariului minim de la 3500 lei/lună la 4000 lei/lună);
- ✓ reducerea numărului scriptic de angajați cu 71 persoane (de la 1671 persoane în 2022 până la 1600 persoane în 2023);
- ✓ micșorării statelor de personal cu 54 unități;
- ✓ limitarea angajării.

Începând cu anul 2023, cheltuielile pentru TVA s-au diminuat cu 31,9 mil. lei, înregistrând o reducere semnificativă de 98,1%. Această schimbare a fost determinată de ajustările aduse prevederilor Codului fiscal, potrivit cărora TVA-ul aferent serviciilor de alimentare cu apă și canalizare este scutit cu drept de deducere.

Totodată, a avut loc o reducere semnificativă a amortizării imobilizărilor în valoare de 27,1 mil. lei, reprezentând o scădere de 73,6%, cauzată urmare a transmiterii în proprietatea Municipiului Chișinău a mijloacelor fixe aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, care fac parte din domeniul public.

În contextual creșterii prețurilor în lanț, s-au înregistrat și majorări ale altor tipuri de cheltuieli, precum: comisioanele pentru intermedierea la facturare și încasare – cu 1,5 mil. lei 12,4 %, cheltuielile de achiziție a reactivelor - cu 6,4 mil. lei 23,9%.

2.4. Situația fluxului de numerar

În anul 2023, au fost înregistrate încasări în sumă totală de 1046,8 mil. lei, inclusiv:

- ✓ 842,2 mil. lei sau 80,5 % – încasări din vânzări;
- ✓ 129,3 mil. lei sau 12,4 % – încasări sub formă de credite și împrumuturi din contul creditelor internaționale (BERD, BEI);

- ✓ 75,3 mil. lei sau 7,2 % sunt alte încasări, din care:
 - 32,73 mil. lei reprezintă alte încasări operaționale;
 - 41,82 mil. lei reprezintă fondul de dezvoltare alocat din bugetul municipal Chișinău (Consiliul Municipal Chișinău, Decizia nr.4/1 din 12.07.2023);
 - 0,54 mil. lei reprezintă dobânzi bancare;
 - 0,21 mil. lei reprezintă grant - Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și a Mediului - Proiect nr.6217 "măsurile hidrotehnice prioritare ce garantează funcționarea prizei de apă și alimentarea cu apă a or. Chișinău cu debitele minime din r. Nistru".

Încasările totale au înregistrat o creștere semnificativă în comparație cu anul 2022, însumând un total de 154,3 mil. lei, reflectând o creștere procentuală de 17,3 %, fiind determinată de majorarea încasărilor din vânzări cu 95,4 mil. lei, reprezentând o creștere procentuală de 12,8%. Această creștere substanțială a veniturilor din vânzări este în mare parte atribuită ajustării prețului la serviciul prestat de alimentare cu apă și de canalizare.

Totalul plăților efectuate în cursul anului 2023 a însumat 1018,6 mil. lei, reflectând o creștere cu 107,6 mil. lei sau cu 11,8 % față de nivelul înregistrat în anul 2022. Din componența plăților:

- ✓ 302,6 mil. lei sau 29,7 % reprezintă plăți către angajați și organe de asigurare socială și medicală;
- ✓ 499,7 mil. lei constituie plățile pentru stocuri și servicii procurate 49,1% inclusiv 284,67 mil. lei plăți către “ÎCS Premier Energy S.A.”;
- ✓ 80,0 mil. lei le revine investițiilor în active imobilizate, cea mai mare parte fiind efectuate din sursele creditare în cadrul PIP, 7,9 %;
- ✓ 91,5 mil. lei sunt plăți aferente creditelor și 9%;
- ✓ 44,8 mil. lei – sunt alte plăți 4,4%.

Tab. 4 Situație comparativă a situației fluxului de numerar pentru anii 2021- 2023, mil. lei

Specificare	2021	2022	2023	Structura 2023	Abateri 2023-2021 abs.	%	Abateri 2023-2022 abs.	%
Soldul mijloacelor bănești la începutul anului	51,0	32,0	13,1		-37,9	-74,4%	-19,0	-59,2%
ÎNCASĂRI	837,2	892,6	1046,8	100%	+209,6	+25,0%	+154,3	+17,3%
Încasări din vânzări	687,5	746,7	842,2	80,5%	+154,7	+22,5%	+95,4	+12,8%
Încasări sub formă de credite și împrumuturi	99,0	10,0	129,3	12,4%	+30,4	+30,7%	+119,3	+1193,5%
Alte încasări	50,7	135,8	75,3	7,2%	+24,6	+48,4%	-60,5	-44,6%
PLĂȚI	855,5	910,9	1018,6	100%	+163,1	+19,1%	+107,6	+11,8%
Plăți pentru stocuri și servicii procurate	241,3	329,5	499,7	49,1%	+258,4	+107,1%	+170,2	+51,6%
Plăți către angajați și organe de asig. soc. și med.	287,5	318,6	302,6	29,7%	+15,1	+5,2%	-16,0	-5,0%
Plăți aferente creditelor și împrumuturilor, dobânzi	120,3	122,0	91,5	9,0%	-28,8	-23,9%	-30,5	-25,0%
Plăți aferente intrărilor de active imobilizate	130,8	61,0	80,0	7,9%	-50,8	-38,9%	+19,0	+31,1%
Alte plăți	75,5	79,8	44,8	4,4%	-30,7	-40,7%	-35,0	-43,9%
FLUX NET	-18,3	-18,4	+28,2		+46,5	+254,7%	+46,6	+253,6%
Diferențe de curs valutar	-0,7	-0,6	-1,6		-0,9	-132,5%	-1,1	-182,8%
Soldul mijloacelor bănești la finele perioadei de gestiune	32,0	13,1	39,7		+7,6	+23,9%	+26,6	+203,5%
<i>Informativ: încasări medii zilnice (numerar și prin virament)</i>	1,9	2,0	2,3		+0,4	+22,5%	+0,3	+12,8%

În cursul anului 2023, s-a înregistrat un **flux net de numerar pozitiv** în valoare de **28,2 mil. lei**, marcând o creștere semnificativă cu 46,6 mil. lei. De menționat că, în luna aprilie 2023, au fost efectuate plăți în sumă de 5,9 mil. lei, inclusiv dobânda de 0,6 mil lei către BEI și 35,07 mil. lei, inclusiv dobânda de 6,2 mil lei către BERD, iar în luna octombrie 2023 a fost achitată suma de 33,85 mil lei, inclusiv dobânda de 6,05 mil lei către BERD. De asemenea, menționăm că, în decursul anului, pe lângă obligațiile curente pentru energia electrică, s-a procedat la achitarea și a datoriei restante către “ÎCS Premier Energy S.A.” în cuantum de 51,5 mil. lei.

Soldul disponibil monetar la 31.12.2023 a atins suma de **39,7 mil. lei**, marcând o creștere de 26,6 mil. lei. în comparație cu începutul anului.

2.5. Sume facturate, nivelul achitărilor și soldul creanțelor pentru serviciile prestate

În ansamblu, în anul 2023, volumul serviciilor de alimentare cu apă au înregistrat o ușoară diminuare, ajungând la 45,5 mil. m³, reflectând o scădere marginală de 0,6 mil. m³ sau de 1,3% față de anul precedent, fiind înregistrată o medie de 3,8 mil.m³/lună. Reducerea este atribuită în principal volumelor de apă potabilă furnizate populației, care au înregistrat o scădere de 0,9 mil. m³, în timp ce volumul de apă potabilă furnizat consumatorilor non casnici a crescut cu 0,3 mil. m³.

Ca și în anii precedenți, persistă problema volumelor nedistribuite (diferența de contoare), care a reprezentat 1,1 mil. m³ sau 3,2 % din volumul apei furnizate populației, determinând o pierdere de venituri în valoare de 16,4 mil. lei.

Volumul apelor uzate recepționate a înregistrat de asemenea o diminuare cu 0,6 mil. m³ sau cu 1,4% înregistrându-se o medie de 3,46 mil. m³/lună.

Tariful mediu efectiv a constituit 16,83 lei/m³ de apă și de canalizare, cu 3,34 lei/m³ mai mare decât tariful mediu a anului 2022. Achitățile pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare au reprezentat 94,6%, cel mai scăzut nivel de colectare fiind înregistrat la populație – 92,4%. Rata de colectare pentru anul 2023 de la serviciile de furnizare a energiei termice a atins 100,8%.

Tab. 5. Volumul, valoarea facturată și rata încasărilor pentru serviciile prestate în 2021- 2023

Specificare	UM	2021	2022	2023	Devieri 2023-2021		Devieri 2023-2022	
					abs	%	abs	%
VOLUME DE SERVICII FURNIZATE AC								
Volumul serviciilor de alimentare cu apă	mil. m ³	45,5	46,1	45,5	-0,0	-0,0%	-0,6	-1,3%
- consumatori casnici	mil. m ³	35,7	35,3	34,9	-0,8	-2,3%	-0,9	-2,5%
- consumatori noncasnici	mil. m ³	9,8	10,3	10,6	+0,8	+8,1%	+0,3	+2,7%
Volumul serviciilor de canalizare	mil. m ³	42,3	42,1	41,5	-0,7	-1,7%	-0,5	-1,3%
- consumatori casnici	mil. m ³	33,1	33,0	32,3	-0,8	-2,4%	-0,7	-2,1%
- consumatori noncasnici	mil. m ³	9,1	9,0	9,2	+0,1	+0,7%	+0,1	+1,6%
TARIFE pentru servicii de alimentare cu apă și de canalizare								
Tarif mediu aprobat pe 11.01.2023 (publicat pe 13.01.2023)	lei/m ³	13,61	13,61	17,18	+3,57	+26,2%	+3,57	+26,2%
Tarif mediu aprobat pe 10.10.2023 (publicat pe 12.10.2023)				16,15	x	x	x	x
Tarif mediu efectiv	lei/m ³	13,47	13,49	16,83	+3,36	+25,0%	+3,34	+24,8%
- pentru consumatori casnici	lei/m ³	10,69	10,69	15,00	+4,31	+40,3%	+4,31	+40,3%
- pentru consumatori noncasnici	lei/m ³	24,22	24,21	23,74	-0,47	-2,0%	-0,47	-1,9%
VENITURI DIN SERVICII AC								
Venituri din serviciile de alimentare cu apă și de canalizare	mil. lei	600,1	605,7	743,6	+143,6	+23,9%	+137,9	+22,8%
- consumatori casnici	mil. lei	376,5	377,0	513,1	+136,6	+36,3%	+136,1	+36,1%
- consumatori noncasnici	mil. lei	223,6	228,7	230,5	+7,0	+3,1%	+1,8	+0,8%
Valoarea serviciilor de AC facturate, incl. TVA	mil. lei	644,5	655,3	789,6	+145,1	+22,5%	+134,3	+20,5%
- consumatori casnici	mil. lei	376,5	377,1	513,1	+136,6	+36,3%	+136,1	+36,1%
- instituții bugetare	mil. lei	52,1	53,3	52,5	+0,4	+0,7%	-0,8	-1,5%
- alți consumatori noncasnici	mil. lei	215,9	225,0	224,0	+8,1	+3,8%	-1,0	-0,4%
Achitări pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare								
Suma achitărilor pentru serviciile de AC	mil. lei	628,1	674,5	739,0	+110,9	+17,7%	+64,4	+9,5%
- consumatori casnici	mil. lei	367,6	359,8	462,7	+95,2	+25,9%	+102,9	+28,6%
- instituții bugetare	mil. lei	50,9	53,0	52,6	+1,7	+3,3%	-0,4	-0,8%
- alți consumatori noncasnici	mil. lei	209,6	261,8	223,6	+14,0	+6,7%	-38,1	-14,6%
Rata de colectare a plăților	%	96,9%	103,4%	94,6%	-2,4 p.%	-2,4%	-8,8 p.%	-8,5%
- consumatori casnici	%	97,3%	95,4%	92,4%	-5,0 p.%	-5,1%	-3,0 p.%	-3,2%
- instituții bugetare	%	97,3%	99,5%	99,4%	+2,0 p.%	+2,1%	-0,1 p.%	-0,1%
- alți consumatori noncasnici	%	96,2%	117,9%	98,3%	+2,2 p.%	+2,2%	-19,5 p.%	-16,6%
Sold creanțe pentru serviciile AC	mil. lei	365,8	330,1	403,6	+37,7	+10,3%	+73,5	+22,3%
Achitări pentru serviciul de furnizare a energiei termice								
Valoarea serviciilor de ET facturate, incl. TVA	mil. lei	35,7	54,4	80,9	+45,2	+126,8%	+26,5	+48,7%
Suma achitărilor pentru serviciile de ET	mil. lei	32,9	51,4	78,9	+46,0	+140,0%	+27,5	+53,5%
Rata de colectare a plăților	%	100,5%	110,8%	100,8%	+0,3 p.%	+0,3%	-10,0 p.%	-9,0%
Sold creanțe pentru serviciile ET	mil. lei	14,8	17,6	19,4	+4,6	+31,3%	+1,9	+10,6%
Încasări totale din vânzări (în numerar și prin virament)	mil. lei	687,5	746,7	842,2	+154,7	+22,5%	+95,4	+12,8%
Media încasărilor zilnice	mil. lei/zi	1,9	2,0	2,3	+0,4	+22,5%	+0,3	+12,8%

2.6. Obligațiunile întreprinderii

Obligațiunile scadente ale S.A. „Apă-Canal Chișinău” față de furnizori și creditori, la 31.12.2023, au constituit **606,0 mil. lei**, fiind cu 87,1 mil. lei sau cu 12,6 % mai puțin față de începutul anului.

Tab. 6. Situație comparativă a obligațiunilor pentru anii 2021- 2023, mil. lei

Specificare	2021	2022	2023	Structura 2023	Devieri 2023-2021		Devieri 2023-2022	
					abs.	%	abs.	%
Total obligațiuni cu scadență față de terți (A+B)	708,8	693,2	606,0	100%	-102,8	-14,5%	-87,1	-12,6%
A. Obligațiuni fără datoria conform acordurilor internaționale de împrumut și furnizori în cadrul PIP	119,9	165,4	78,0	12,9%	-41,9	-34,9%	-87,4	-52,8%
A.1. Credite bancare locale	46,2	16,0	0,0	0,0%	-46,2	-100,0%	-16,0	-100,0%
A.2. Datorii cu excepția creditelor bancare locale	73,7	149,3	78,0	12,9%	+4,4	+5,9%	-71,3	-47,8%
datorii cu personalul	18,0	20,3	20,9	3,4%	+2,9	+16,1%	+0,6	+3,2%
datorii față de Buget	14,3	11,4	11,1	1,8%	-3,2	-22,4%	-0,3	-2,4%
- privind asigurările obligatorii	5,7	6,9	6,6	1,1%	+0,9	+15,7%	-0,2	-3,3%
- privind impozitele	8,6	4,5	4,5	0,7%	-4,1	-47,9%	-0,0	-1,1%
pentru materialele achiziționate	6,2	17,4	9,1	1,5%	+2,9	+47,7%	-8,3	-47,5%
pentru imobilizările achiziționate	1,8	1,7	2,6	0,4%	+0,7	+39,4%	+0,9	+49,9%
față de antreprenori și prestatori de servicii	14,0	18,1	19,1	3,2%	+5,1	+36,9%	+1,0	+5,6%
energie electrică	7,0	51,5	0,0	0,0%	-7,0	-99,8%	-51,5	-100,0%
gaze naturale	7,4	23,3	11,2	1,8%	+3,7	+50,4%	-12,1	-52,0%
energie termică	1,0	1,4	1,7	0,3%	+0,7	+77,2%	+0,3	+23,3%
defalcări Organizației sindicale a ACC	3,4	3,4	1,8	0,3%	-1,6	-46,8%	-1,6	-47,4%
alte obligațiuni ordinare	0,6	0,9	0,6	0,1%	-0,1	-12,2%	-0,4	-40,0%
B. Datorii conform acordurilor internaționale de împrumut și furnizori în cadrul PIP	588,9	527,8	528,0	87,1%	-60,9	-10,3%	+0,2	+0,0%
B.1. credite bancare internaționale (BERD, BEI)	512,2	449,4	112,3	18,5%	-399,9	-78,1%	-337,1	-75,0%
- BERD	233,2	177,4	112,3	18,5%	-120,9	-51,8%	-65,1	-36,7%
- BEI	279,0	272,0	0,0	0,0%	-279,0	-100,0%	-272,0	-100,0%
B.2. achiziții și lucrări aferente derulării PIP			24,9	4,1%	-51,8	-67,5%	-53,5	-68,2%
B.3. Primaria mun. Chișinău/Datorii aferente cesiunii contractului de finanțare BEI			390,8	64,5%	+390,8		+390,8	

Cota preponderentă, de 87,1 %, din totalul obligațiunilor scadente o constituie **datoriile aferente derulării PIP** în sumă de 528,0 mil. lei, care includ:

- ✓ 112,3 mil. lei datorii **față de finanțatorii externi (BERD)**;
- ✓ 24,9 mil. lei datorii față de furnizorii în cadrul PIP;
- ✓ 390,8 mil. lei este datoria aferentă cesiunii contractului de finanțare BEI către Primăria Municipiului Chișinău, conform deciziei CMC nr.5/37 din 14.06.2023, care se va stinsă prin transmiterea investițiilor create de către operator.

Datoriile ordinare aferente activității curente au constituit 12,9 % în sumă de 78,0 mil. lei, din obligațiunile scadente, fiind în diminuare cu 87,4 mil. lei sau cu 52,8 % față de începutul anului.

În special au fost reduse:

- ✓ datoriile față de creditorii locali cu 16,0 mil. lei;
- ✓ obligațiunile pentru energia electrică achiziționată cu 51,5 mil. lei;
- ✓ pentru gaze naturale cu 12,1 mil. lei;
- ✓ pentru materiale achiziționate cu 8,3 mil. lei.

2.7. Indicatori de rentabilitate

În anul 2023, **rentabilitatea vânzărilor** (raportul dintre profitul brut din vânzări și venitul din vânzări) a constituit 31,7 %, înregistrând o creștere cu 17,7 puncte procentuale față de perioada de gestiune precedentă.

În 2023, fiecare leu venit din vânzări a adus întreprinderii un profit de 31,7 bani, comparativ cu cei 14 bani profit generați pentru fiecare leu venit din vânzări în 2022.

Cea mai mare parte a profitului brut se datorează activității de prestare a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare, care generează **31,8 bani profit** la un leu vânzări, comparativ cu 12,8 bani – în anul 2022.

Totodată, **rentabilitatea netă** a activității în ansamblu (raportul dintre profitul net și venitul din vânzări) este pozitivă în cuantum de 10,2 %, aceasta fiind în creștere cu 33,8 puncte procentuale față de nivelul înregistrat în anul precedent. Acest nivel denotă generarea unui **profit net de 10,2 bani** la un leu venit din vânzări.

Rentabilitatea activelor întreprinderii calculată în baza profitului până la impozitare (fără a ține cont de casarea creanțelor compromise, provizioanele create pentru acestea și diferențele de curs valutar) a constituit o creștere de 4,9%, fiind cu 12,2p.% în creștere față de (7,3%) înregistrat în perioada de gestiune precedentă. Astfel, de la fiecare leu al mijloacelor investite în circuitul întreprinderii, aceasta obține **4,9 bani profit până la impozitare**.

Rentabilitatea capitalului propriu a constituit 16,7 %, fiind cu 30,0 p.% mai mare în comparație cu (13,3 %) pentru perioada de gestiune precedentă, ceea ce denotă o creștere semnificativă a capacității întreprinderii de a-și îmbogăți proprietatea.

Tab. 7. Situație comparativă a indicatorilor de rentabilitate pentru anii 2021-2023, mil. lei

Specificare	2021	2022	2023	Abateri 2023-2021		Abateri 2023-2022	
				abs	%	abs	%
Rentabilitatea vânzărilor (profit brut / venituri din vânzări)	26,1%	14,0%	31,7%	+5,7 p.%	+21,8%	+17,7 p.%	+126,4%
- din prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare	23,7%	12,8%	31,8%	+8,1 p.%	+34,2%	+19,1 p.%	+149,4%
- din alte servicii prestate	2,4%	1,3%	-0,1%	-2,4 p.%	-103,3%	-1,3 p.%	-106,2%
Rentabilitatea profitului net (profit net/ venituri din vânzări)	-2,4%	-23,6%	10,2%	+12,6 p.%	+519,1%	+33,8 p.%	+143,0%
Rentabilitatea activelor (profit până la impoz. (fără casarea creanțelor compromise, provizioane create pentru acestea și diferențele de curs valutar)/valoarea medie a activelor) (nivel optim 3%-9%)	0,1%	-7,3%	4,9%	+4,8 p.%	+4817,7%	+12,2 p.%	+167,4%
Rentabilitatea capitalului propriu (profit până la impoz. (fără casarea creanțelor compromise, provizioane create pentru acestea și diferențele de curs valutar)/valoarea medie a capitalului propriu)	0,2%	-13,3%	16,7%	+16,4 p.%	+7124,0%	+30,0 p.%	+225,2%
Lichiditate și solvabilitate							
Lichiditatea imediată (mijloace bănești/datorii curente) (nivel optim 0,2-0,6)	0,11	0,03	0,19	+0,1	+68,4%	+0,2	+447,6%
Lichiditatea rapidă (numerar + creanțe curente/datorii curente) (0,6-1)	0,40	0,33	0,81	+0,4	+101,4%	+0,5	+146,1%
Lichiditatea totală/curentă (active curente/datorii curente) (nivel optim 1-2)	0,54	0,46	1,01	+0,5	+88,4%	+0,5	+119,4%
Rata solvabilității generale (total active/total datorii) (nivel optim 2,5)	3,0	1,4	1,4	-1,6	-52,7%	+0,0	+1,8%

Lichiditatea curentă a întreprinderii, care la începutul anului 2023 a alcătuit coeficientul de 0,46, spre finele anului a **crescut până la 1,01** și este în intervalul optim recomandat de 1,0-2,0, ceea ce denotă capacitatea întreprinderii de a genera numerar din activitatea curentă pentru a-și onora obligațiunile curente exigibile.

De asemenea, o evoluție crescătoare a avut și **lichiditatea rapidă**. Dacă la începutul anului 2023 această rată a constituit 0,33, atunci la finele anului aceasta s-a majorat până la 0,81 și se încadrează în intervalul optim recomandat 0,6-1,0, ceea ce indică suficiența de lichidități.

O evoluție favorabilă a înregistrat și **lichiditatea absolută/imediată**, care de la 0,03 la începutul anului 2023 a crescut până la 0,19 la sfârșitul anului. Rata indicatorului respectiv se plasează încă sub limita minimă a intervalului optim de 0,2-0,6, fapt care atestă imposibilitatea entității de a-și onora datoriile curente imediat pe seama numerarului deținut.

3. Plăți la bugetele publice

Pe parcursul anului 2023, S.A. „Apă-Canal Chișinău” a efectuat plăți la bugetul public național în sumă totală de 116,6 mil. lei, inclusiv:

- ✓ 47,9 mil. lei (41,1 %) plăți din contul angajaților sub formă de impozit pe venit din salariu și reținut la sursa de plată, precum și contribuții individuale de asigurări medicale obligatorii de stat;
- ✓ 56,6 mil. lei (48,5 %) contribuțiile de asigurări sociale din contul angajatorului;
- ✓ 0,1 mil. lei (0,1 %) taxa pe valoarea adăugată;
- ✓ 8,4 mil. lei (7,2 %) taxa pentru apă;
- ✓ 3,6 mil. lei (3,0 %) alte impozite și taxe cu caracter fiscal.

Pe lângă plățile în bugetul public național, în anul 2023, întreprinderea a efectuat plăți în sumă de 0,3 mil. lei în favoarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru reglementarea

activității licențiate de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și activității de producere, distribuție și furnizare a energiei termice.

Plățile totale față de buget s-au diminuat cu 43,7 mil. lei (27,3 %) comparativ cu anul 2022, datorită a doi factori:

- ✓ modificarea Codului fiscal, conform căruia TVA-ul aferent serviciilor de alimentare cu apă și canalizare este scutit cu drept de deducere, a condus la o diminuare a cheltuielilor cu 30,0 mil. lei (99,7%);
- ✓ micșorarea cheltuielilor cu personalul cu 9,8 mil. lei (11,2%)

Tab. 8. Plățile efectuate către stat în anii 2021- 2023, mil. lei

Specificare	2021	2022	2023	Structura	Abateri 2023-2021		Abateri 2023-2022	
					abs	%	abs	%
Total plăți în bugetul public național	138,0	160,3	116,6	100%	-21,4	-15,5%	-43,7	-27,3%
<i>inclusiv, din contul angajaților</i>	36,7	47,8	47,9	41,1%	+11,2	+30,6%	+0,2	+0,3%
Impozite și taxe cu caracter fiscal	58,4	69,4	35,3	30,3%	-23,1	-39,6%	-34,1	-49,1%
TVA	32,0	30,1	0,1	0,1%	-31,9	-99,7%	-30,0	-99,7%
Impozit pe venit din salariu	16,1	23,4	23,2	19,9%	+7,1	+43,8%	-0,2	-0,7%
Impozit pentru utilizarea resurselor naturale (taxa pentru apă)	6,7	8,5	8,4	7,2%	+1,7	+26,1%	-0,1	-0,7%
Impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător	0,0	2,8	0,0	0,0%	-	-	-2,8	-100,0%
Impozit pe bunurile imobile	1,0	2,2	1,5	1,3%	+0,4	+41,1%	-0,7	-33,2%
Impozit funciar	0,7	0,7	0,7	0,6%	+0,0	+0,9%	+0,0	+1,0%
Impozit rutier	0,5	0,5	0,5	0,4%	-0,0	-6,6%	-0,0	-5,9%
Taxa pentru amenajarea teritoriului	0,3	0,3	0,3	0,2%	+0,0	+5,0%	-0,0	-1,6%
Plăți pentru poluarea mediului	0,9	1,0	0,6	0,5%	-0,3	-29,2%	-0,3	-34,2%
Alte impozite și taxe	0,2	0,0	0,0	0,0%	-0,2	-89,3%	-0,0	-32,2%
Contribuții de asigurări sociale și medicale obligatorii de stat	79,6	90,9	81,3	69,7%	+1,7	+2,1%	-9,6	-10,5%
- CASM din contul angajatorului	59,1	66,5	56,6	48,5%	-2,5	-4,3%	-9,9	-14,9%
- CASM individuale, din contul angajaților	20,5	24,4	24,7	21,2%	+4,2	+20,6%	+0,3	+1,3%
Plăți regulatorii în favoarea ANRE	0,9	0,9	0,3		-0,7	-71,7%	-0,7	-72,2%

Datoriile privind impozitele și taxele față de buget, la 01.01.2023, au constituit 4,5 mil. lei, inclusiv, 2,1 mil. lei datoria privind taxa pentru apă, pentru care termenul de achitare este până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune, 1,8 mil. lei datoria privind impozitul pe venit din salariu și 0,6 mil. lei, datorii privind alte impozite și taxe.

4. Indicatorii nefinanciari de performanță

4.1. Lungimea rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare gestionate

Conform prevederilor contractului de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, încheiat cu mun. Chișinău, ACC are obligația de a administra și de a exploata infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului furnizat.

Astfel, la situația din 31.12.2023 lungimea totală a rețelelor de apă și de canalizare efectiv utilizate în scopul furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, ca construcții tehnico-edilitare, cu diferit statut (inclusiv: rețele de apeduct situate pe teren public fără stăpân) a constituit circa 7033,58 km.

Din acestea, 7033,58 km (99,9 %) sunt înregistrate în evidența contabilă a întreprinderii la conturile extrabilanțiere, având statut și descrierea caracteristicilor tehnice, pe când 10,5 km (0,1 %) sunt exploatate și întreținute de către operator fără a fi stabiliți cu certitudine proprietarii acestora.

Pe parcursul anului 2023, lungimea rețelelor din gestiunea întreprinderii a fost extinsă. Astfel, lungimea rețelelor de alimentare cu apă a crescut cu 146,62 km, pe când lungimea rețelelor de canalizare a crescut cu 113,56 km.

Tab. 9. Lungimea rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare gestionate în anii 2021-2023

Indicatori	UM	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	Devieri 2023-2021	Devieri 2023-2022
Lungimea totală a rețelelor conform evidenței contabile	km	3054,12	6773,4	7033,58	+3979,46	+260,18
Lungimea rețelelor de alimentare cu apă la finele anului	km	1937,49	3803,29	3949,91	+2012,42	+146,62
Lungimea rețelelor de canalizare la finele anului	km	1.116,63	2970,11	3083,67	+1967,04	+113,56
Lungimea totală a rețelelor reabilite/reconstruite	km	37,75	41,62			

Indicatori	UM	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	Devieri 2023-2021	Devieri 2023-2022
Lungimea rețelelor de alimentare cu apă reabilitate	km	35.1	34.82			
Lungimea rețelelor de canalizare reabilitate	km	2.66	6.8			

4.2. Consumatori, locuri de consum, contoare

Numărul contractelor încheiate cu consumatorii pentru prestarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare este în continuă ascensiune. La data de 31.12.2023, acesta a ajuns la 136 187, din care 122 607 contracte au fost încheiate cu consumatori casnici și 13 580 contracte cu consumatori non-casnici. Pentru comparație, la data de 31.12.2022 numărul contractelor a fost de 129 287, înregistrând o creștere de 5,3 % în decursul anului mai puțin decât pe parcursul anului 2022 cu 6 %. Din totalul contractelor, 130 214 acoperă serviciul public de alimentare cu apă și 104 239 contracte acoperă serviciului public de canalizare.

La finele anului 2023, **numărul brașamentelor** la sistemul public de alimentare cu apă a atins 187 325, în creștere cu 9 950 brașamente, sau cu 5,6 % mai puțin decât pe parcursul anului 2022 cu 2,5 %. **Numărul racordurilor** la sistemul public de canalizare a fost de 158 228, majorându-se cu 11 815 racorduri sau cu 8,1 % mai puțin decât pe parcursul anului cu 1,0 %. Este important de menționat că numărul locurilor de consum înregistrate cuprinde doar brașamentele/racordurile consumatorilor care au încheiate contracte directe cu operatorul. Respectiv, pentru categoria consumatorilor casnici sunt înregistrate doar brașamentele/racordurile blocurilor de locuințe, a caselor individuale și a apartamentelor cu contracte directe.

Cea mai mare parte a locurilor de consum existente sunt contorizate, însă există și locuri de consum necontorizate. **Numărul de contoare** instalate la consumatori a crescut cu 6,8 %, de la 153 127 contoare la 163 498.

Tab. 10. Număr de consumatori, locuri de consum, contoare în anii 2021-2023

Indicatori	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	Devieri 2023-2021		Devieri 2023-2022	
				abs	%	abs	%
Număr contracte aferente serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare	116 126	129 287	136 187	+20 061	+17,3%	+6 900	+5,3%
inclusiv: contracte încheiate cu consumatori casnici	103 011	116 097	122 607	+19 596	+19,0%	+6 510	+5,6%
contracte încheiate cu consumatori noncasnici	13 115	13 190	13 580	+465	+3,5%	+390	+3,0%
Număr brașamente	164 091	177 375	187 325	+23 234	+14,2%	+9 950	+5,6%
Număr racorduri	134 174	146 413	158 228	+24 054	+17,9%	+11 815	+8,1%
Număr contoare	141 811	153 127	163 498	+21 687	+15,3%	+10 371	+6,8%

Actualmente, cea mai mare parte a contoarelor instalate sunt de tip mecanic, doar o parte nesemnificativă a contoarelor mecanice fiind înlocuite cu contoare ultrasonice cu citire la distanță. În prezent, persistă înregistrarea diferenței de volume între contoarele de la brașamentele blocurilor locative și contoarele din apartamente.

Având în vedere rezultatele obținute în cadrul mai multor proiecte pilot desfășurate anterior, și anume instalarea contoarelor cu citire la distanță în 5 blocuri locative în anul 2013, alte 13 blocuri – în anul 2017 și alte 1069 de contoare în anul 2020 soluția care ar elimina apariția diferențelor de volume ar fi instalarea contoarelor inteligente concomitent în apartamentele și la brașamentele blocurilor locative.

4.3. Balanța apei și apelor uzate

În anul 2023, volumul total al apei extrase din sursele de apă s-a redus comparativ cu anul precedent cu 0,1 mil. m³ sau cu 0,1 %, constituind 66,3 mil. m³. Cota de 68,7 % din volumul captat constituie volum comercializat și 31,3 % reprezintă consumul tehnologic și pierderi de apă. Pe când în anul 2022 cota volumului comercializat a constituit 69,5 %, iar CTP de apă – 30,5 %.

Volumul serviciilor de alimentare cu apă a constituit 45,5 mil. m³, fiind cu 1,3 % sub nivelul comercializat în anul 2022. Volumul mediu al apei livrate a constituit 3,79 mil. m³/lună, fiind în descreștere cu 0,05 mil.m³/lună față de anul precedent.

Volumul consumului tehnologic și al pierderilor de apă a crescut cu 2,5 %, de la 20,3 mil. m³ la 20,8 mil. m³.

Volumul apelor uzate recepționate în anul 2023 a constituit 41,5 mil. m³, înregistrând o descreștere de doar 1,3 % față de nivelul corespunzător al anului 2022. În medie acesta a constituit 3,46 mil. m³/lună (3,51 mil. m³/lună în 2022 și 3,52 mil. m³/lună în 2021).

Volumul total al apelor uzate epurate de către întreprindere, inclusiv apele uzate recepționate de la consumatori, cele evacuate de către întreprindere în procesul tehnologic, precum și apele uzate pluviale, a constituit 49,5 mil. m³, fiind de 0,9 mil. m³ sau cu 1,8 % în creștere comparativ cu cel epurat în anul 2022.

Tab. 11. Balanța apei și apelor uzate pentru anii 2021-2023

Indicatori	UM	2021	2022	2023	Devieri 2023-2021		Devieri 2023-2022	
					abs.	%	abs.	%
Balanța apei la prestarea serviciului de alimentare cu apă								
Volumul apei captate (extrase)	mil. m ³	66,0	66,4	66,3	+0,3	+0,5%	-0,1	-0,1%
Volumul apei furnizate clienților	mil. m ³	45,5	46,1	45,5	-0,0	-0,0%	-0,6	-1,3%
Volumul consumului tehnologic și pierderilor de apă	mil. m ³	20,5	20,3	20,8	+0,3	+1,5%	+0,5	+2,5%
Pondereea CTP de apă, în volumul apei captată	%	31,0%	30,5%	31,3%	+0,3 p.%	+1,1%	+0,8p.%	+2,6%
Pierderi de apă pe oră pe km	m³/oră/km	1,2	0,6	0,6	-0,6	-50,2%	-0,0	-1,2%
Apele uzate								
Volumul apelor uzate recepționate de la consumatori	mil. m ³	42,3	42,1	41,5	-0,7	-1,7%	-0,5	-1,3%
Volumul apelor uzate epurate	mil. m ³	50,0	48,6	49,5	-0,5	-1,0%	+0,9	+1,8%

5. Perspectivele de dezvoltare ale entității

Obiectivele prioritare ale întreprinderii sunt:

- ajustarea periodică a tarifelor pentru acoperirea cheltuielilor;
- optimizarea cheltuielilor;
- creșterea ariei de prestare a serviciilor;
- creșterea calității serviciilor prestate;
- reducerea pierderilor de apă etc.

În sensul atingerii obiectivelor propuse, cea mai importantă activitate din ultimii ani este implementarea Programului de Investiții Prioritare (PIP), care a demarat în anul 2016 și urmează a fi finalizat până la sfârșitul anului 2024. Acesta este estimat la valoare totală de circa 56 mil. EUR, fiind finanțat în baza acordurilor de împrumut și finanțare încheiate cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și Banca Europeană pentru Investiții (BEI) în data de 19.12.2013.

Prin implementarea Programului de investiții prioritare ACC și-a propus ca scop:

a) îmbunătățirea calității serviciilor prestate; reducerea avariilor și intervențiilor la rețele; reducerea pierderilor de apă – ca rezultat al reabilitării rețelelor de apă și de canalizare și procurarea echipamentului de detectare a scurgerilor, a vehiculelor specializate pentru echipele de reparații la rețele de apă și canalizare și a hidro vidanșelurilor pentru spălarea conductelor;

b) reducerea problemelor generate de nămolul de la Stația de epurare și utilizarea acestuia în agricultură, precum și creșterea eficienței consumului de energie electrică și creșterea capacității de pompare și epurare a apelor uzate – ca rezultat al reabilitării Stației de epurare a apelor uzate;

c) îmbunătățirea calității apei și reducerea pierderilor de energie electrică consumată în procesul tehnologic, ceea ce ar permite la rândul său menținerea tarifelor la un nivel optim – ca rezultat al ameliorării dezinfecției, reparațiilor efectuate la Stația de tratare a apei, înlocuirii conductelor și reparației rezervoarelor.

6. Principalele riscuri și incertitudini cu care se confruntă entitatea

Procesul de management al riscurilor și oportunităților aferente Sistemului de management integrat: calitate, mediu, sănătate și securitate în muncă, energie și anti-mită implementat și menținut

În cadrul S.A. „Apă-Canal Chișinău”, precum și riscurile cu impact potențial asupra conformității produsului și/sau serviciului, asupra aspectelor de mediu, și asupra performanței energetice sunt documentate în Fișele proceselor, conform prevederilor Procedura generală „Managementul riscurilor și oportunităților” cod: PG-02-03, rev. 1, elaborată în conformitate cu cerințele Standardelor internaționale: ISO 9001:2015; ISO 14001:2015; ISO 45001:2018; ISO 50001:2019; ISO 37001:2016; ISO 27001:2016, care urmărește crearea unui cadru adecvat de administrare eficientă a riscurilor în cadrul întreprinderii. Procesul de gestiune al riscurilor cuprinde identificarea și tratarea riscurilor, întreprinderea măsurilor de control, revizuirea și raportarea riscurilor care pot influența activitatea întreprinderii.

Principalele riscuri la care poate fi expusă întreprinderea sunt: riscul de personal, riscul juridic, riscul de modernizare, riscuri financiare (valutar și de lichiditate), riscul tehnologic/de producere, riscul operațional.

Riscul de personal:

Statele de personal ale S.A. “Apă Canal Chișinău” au fost elaborate de către responsabilii din Sectorul salarizare și normarea muncii din cadrul Departamentului analize economice, coordonate cu directorul economic și aprobate de către directorul general interimar al S.A. “Apă Canal Chișinău”, în corespundere cu organigrama întreprinderii și ținând cont de efectivul limită aprobat în număr de 1886,25 unități la 01.01.2023 și 1791,15 unități la 01.01.2024, după cum urmează:

Statele de personal și efectivul limită de unități de personal al S.A “Apă-Canal Chișinău”

INDICI	Numărul de unități aprobate, la data de 01.01.2023	Numărul de unități la 31.12.2023	Numărul efectiv de salariați, persoane		Posturi vacante la 31.12.2023, unit.
			la 01.01.2023	la 31.12.2023	
Personal total	1886,25	1791,15	1689	1627	164,15
<i>Aparatul Administrativ</i>	11	12	11	10	2
<i>Specialiști</i>	658,5	639	626	592	47
<i>Muncitori</i>	1216,75	1140,15	1052	1025	115,15

Din datele tabelului, se relevă că la sfârșitul anului 2023, numărul scriptic al personalului a constituit 1627 persoane. Astfel, la situația din 31.12.2023 se atestă posturi vacante în număr de 164,15 unități. Deși periodic se reușește completarea unora dintre aceste funcții, în scurt timp ele devin vacante din nou. În anul 2023, rata de fluctuație a personalului a constituit 13,2%.

La momentul actual, ACC se confruntă cu deficitul de personal calificat în domeniile sale de activitate. Insuficiența de personal se observă mai ales în cazul muncitorilor (lăcătuși, operatori la rețea, mașiniști la instalațiile de pompare etc.), dar se resimte și în raport cu specialiștii de profil (ingineri la rețele de apeduct, ingineri la organizarea lucrărilor de exploatare și reparații etc). Întru susținerea celor invocate, se atestă că, în cadrul *Direcției operare și mentenanța rețelelor* (DOMR), misiunea căreia este captarea, tratarea, distribuția apei, precum și întreținerea și reparația sistemelor publice de alimentare cu apă și canalizare, vârsta medie a specialiștilor constituie 50,4 ani. În continuare se prezintă efectivul de personal divizați pe categorii de vârstă din cadrul Direcției operare și mentenanța rețelelor.

Efectivul de salariați ai DOMR, conform vârstei, la situația din 31.12.2023

Total	Efectiv salariați la 31.12.2023	Ponderea, %
Până la 20 ani	2	0,32%
de la 21 până la 30 ani	25	4,03%
de la 31 până la 40 ani	79	12,74%
de la 41 până la 50 ani	173	27,90%
de la 51 până la 60 ani	244	39,35%
de la 61 până la 70 ani	97	15,65%
Peste 70 de ani	0	0,00%
Total	620	100

Analiza structurală pe categorii de vârstă relevă că o pondere semnificativă de 55 % o constituie angajații cu vârsta de peste 51 ani.

Din cauza salariilor necompetitive și a condițiilor de lucru mai puțin confortabile decât în alte ramuri, angajarea în domeniul gospodăriei locativ-comunale nu este atractivă. Din această cauză, o bună parte din angajații ACC au o vârstă avansată.

Mai mult ca atât, situația completării grupelor de studenți la specialitatea ”Alimentări cu apă și canalizări” a Facultății de urbanism și arhitectura a UTM demonstrează că acest domeniu nu este popular ca obiect de studiu pentru obținerea diplomei de licență, ceea ce creează riscuri majore pentru acoperirea necesităților de personal calificat ale ACC în următorii ani. Dacă nu sunt suficienți tineri care să fie interesați să intre în această industrie, viitorul serviciilor de gospodărie locativ-comunale și de alimentare cu apă și canalizare poate fi pus în pericol. Această situație este descrisă și în Strategia de personal al S.A. “Apă - Canal Chișinău”, pentru care au fost identificate obiective specifice de dezvoltare a resurselor umane, printre care și promovarea imaginii organizației, recrutarea pro-activă, dezvoltarea profesională continuă și avansare în carieră, oferirea de salarii competitive și dezvoltarea unei culturi organizaționale care să încurajeze angajarea și retenția pe termen lung a personalului, etc.

Riscul juridic:

Întreprinderea desfășoară activitatea în strictă conformitate cu cerințele legislației și actelor normative în vigoare, precum și respectă prevederile contractelor încheiate. Respectiv, neaplicarea sau aplicarea defectuoasă a dispozițiilor legale sau contractuale, expun întreprinderea la amenzi, sancțiuni sau plăți de despăgubiri. Totodată, unele prevederi legale/normative pot influența sau chiar limita profitabilitatea întreprinderii, cum ar fi reglementarea tarifelor de către ANRE. Astfel, Metodologiile privind calcularea și aprobarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și pentru serviciul de producere și furnizare a energiei termice, prevăd condiții stricte de determinare a tarifelor, care nu acoperă toate aspectele specifice activității ACC, determinând un nivel al tarifelor care nu permite acoperirea tuturor costurilor suportate, și cu atât mai mult acumularea resurselor financiare necesare pentru efectuarea investițiilor în dezvoltarea întreprinderii. De asemenea, cuantumul tarifelor aprobate conform prevederilor Metodologiilor tarifare nu asigură îndeplinirea condițiilor prevăzute în acordurile de împrumut încheiate cu băncile europene, fiind necesară negocierea periodică a derogărilor la contractele de împrumut.

Riscul de modernizare:

Transpunerea legislației și standardelor naționale la cele internaționale, presupune o perioadă de tranziție și adaptare, fapt care poate determina regresul indicatorilor financiari ai întreprinderii, precum și suportarea cheltuielilor suplimentare de perfecționare a cadrelor. De asemenea, progresul tehnico-științific impune modernizarea echipamentului de lucru și a sistemului informațional utilizat în cadrul întreprinderii, ceea ce necesită investiții suplimentare. Respectiv, în cazul în care tarifele aplicate de entitate nu permit atât obținerea unei profitabilități, dar și acoperirea costurilor, întreprinderea este lipsită de posibilitatea de a investi fără atragerea surselor de finanțare străine.

Riscuri financiare:

Riscul valutar, reprezintă riscul expunerii la pierderi rezultate din contractele comerciale sau din alte raporturi economice ca urmare a fluctuațiilor pe piață ale ratei de schimb valutar în perioada dintre încheierea contractului și scadența acestuia. Având în vedere contractele de credit încheiate între ACC și băncile europene, precum și contractele încheiate cu nerezidenți în cadrul programului de investiții desfășurat, întreprinderea înregistrează diferențe semnificative de curs valutar, care afectează rezultatul net din activitate. Astfel, în anul 2022 întreprinderea a înregistrat un rezultat net negativ din diferențele de curs valutar în sumă de 4,2 mil. lei, iar în anul 2023 a obținut rezultat net pozitiv în valoare de 13,5 mil. lei.

Riscul de lichiditate

Pe tot parcursul anului 2024, S.A. „Apă-Canal Chișinău” va evalua, analiza și controla riscul de lichiditate, inclusiv dinamica acestuia.

În procesul de evaluare a riscului de lichiditate, întreprinderea folosește următoarele instrumente:

- analiza fluxurilor monetare;
- analiza indicatorilor de lichiditate

Riscul tehnologic/de producție

Aplicarea noilor tehnologii pentru îndeplinirea activităților principale ale întreprinderii presupune riscuri în utilizarea lor datorită incertitudinii atingerii scopurilor pentru care au fost proiectate. În special, poate fi menționat riscul legat de exploatarea Stației de epurare a apelor uzate aflată în proces de reabilitare în cadrul Programului de investiții prioritare. Având în vedere durata extinsă a lucrărilor de reabilitare, odată cu finisarea lucrărilor ar putea fi necesară efectuarea investițiilor suplimentare. De asemenea, darea în exploatare a unui proces tehnologic nou ar putea determina închiderea completă a unui sau a mai multor procese tehnologice existente, în care s-au investit resurse până în prezent.

Riscul operațional

Risc operațional este riscul actual sau viitor de afectare a activității întreprinderii ca rezultat al acțiunii unor factori sau evenimente interne sau externe. Având în vedere complexitatea activității desfășurate de către ACC, performanța acesteia depinde de așa factori externi precum crizele economice, cadrul legislativ și de reglementare, capacitatea consumatorilor de onorare a obligațiilor față de întreprindere, calitatea mărfurilor livrate și serviciilor prestate de către antreprenori, precum și operativitatea livrării/prestării acestora. Pe plan intern, performanța fiecărei subdiviziuni ține de utilizarea sistemelor informaționale adecvate, gama și specificul activităților desfășurate, complexitatea și dimensiunea structurii organizatorice, operativitatea și corectitudinea activităților desfășurate de către fiecare subdiviziune, toate fiind intercorelate.

Ultima aprobare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare a avut loc pe 10.10.2023 (publicat pe 12.10.2023), dar totuși continuarea activității întreprinderii cu aplicarea acestora nu este posibilă, în special, din cauza multiplelor majorări substanțiale de prețuri la resursele energetice și alte resurse necesare activității entității, care au început la finele anului 2021 și au continuat pe parcursul anului 2023. Prin urmare, activitatea întreprinderii este pusă în pericol din cauza nivelului insuficient al tarifelor, care vor genera un deficit de lichidități, inclusiv pentru onorarea obligațiilor față de creditori și furnizori. În acest context, S.A. „Apă-Canal Chișinău” va înainta Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică solicitarea de ajustare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

7. Protecția mediului înconjurător

În ceea ce privește impactul activității întreprinderii asupra mediului înconjurător, în procesul desfășurării activității, S.A. „Apă-Canal Chișinău” se conformează prevederilor actelor normative în domeniul mediului, standardului internațional de management al mediului ISO 14001:2015, standardului moldovean ISO 14001:2016 „Sisteme de management de mediu”, Procedurii generale interne „Aspecte de mediu”, procedurilor specifice și instrucțiunilor de lucru interne în domeniul mediului, fiind permanent preocupată de reducerea impactului activităților sale operaționale asupra mediului.

Anual, S.A. „Apă-Canal Chișinău” elaborează și aprobă, prin Ordin intern, Programul de management de mediu, în care se stabilesc indicatori de performanță. În cadrul analizei efectuate de management, anual este raportat gradul de realizare al acțiunilor propuse, al indicatorilor de performanță stabiliți și se propun măsuri de îmbunătățire.

Principalele măsuri de protecție a mediului, întreprinse de către entitate, sunt următoarele:

- Creșterea conștientizării companiei privind consumul de resurse (energie, apă): este asigurată instruirea personalului privind utilizarea eficientă a resurselor; sunt elaborate și imprimate etichete privind economisirea resurselor naturale: închide-mă (pentru robinetele de apă); stinge-mă (pentru întrerupătoarele de lumină); nu mă murdări (pentru veceuri); deconectează-mă (pentru calculatoare), care sunt lipite în locuri relevante;

- Controlul produselor chimice: este asigurată monitorizarea sistematică a procesului de depozitare a reactivilor care se utilizează la tratarea apei brute, apei potabile, epurarea apelor uzate și prelucrarea nămolurilor, precum și cele utilizate în laboratoare pentru efectuarea încercărilor de laborator, conform cerințelor actelor normative, standardelor și procedurilor specifice aplicabile, cu menținerea înregistrărilor privind cantitatea acestora;

- Controlul calității apei potabile și apelor uzate: Administratorii proceselor de tratare a apei potabile, de epurare a apelor uzate și de gestionarea a nămolurilor monitorizează și asigură calitatea apei potabile/apelor uzate și a nămolurilor formate, la toate etapele procesului tehnologic de tratare a apei potabile, epurare a apelor uzate, de formare a nămolurilor, în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare, prevederilor procedurilor specifice și a instrucțiunilor de lucru aprobate pe întreprindere. Concomitent, anual sunt elaborate și aprobate grafice de control a calității apei brute, apei potabile pe tot procesul tehnologic, apelor uzate, apelor epurate și a nămolurilor formate la toate Stațiile de epurare din gestiunea întreprinderii, cu coordonarea ulterioară a acestora cu Centrul de Sănătate Publică din mun. Chișinău și Agenția de Mediu. Controlul calității apei potabile este realizat de către Laboratoarele acreditate din cadrul întreprinderii prin prelevarea probelor și efectuarea încercărilor de laborator în punctele de control stabilite, cu introducerea rezultatelor încercărilor de laborator în softul „Calitate AP”. ;

- Monitorizarea permanentă a consumurilor de resurse: Responsabilitatea asigurării gestionării și evidenței materiilor prime și materialelor pentru fiecare proces, este atribuită șefilor de departamente, care administrează procesele din gestiune. Concomitent, gestionarea eficientă a consumurilor de resurse se efectuează prin achiziționarea și montarea pompelor dotate cu convertizoare de frecvență, care reduc consumul de energie electrică; înlocuirea corpurilor de iluminat exterior și interior vechi cu corpuri de iluminat de tip LED cu consum de energie redus etc.; Planificarea anuală în Programul de management mediu a obiectivelor privind utilizarea eficientă a materiilor prime, materialelor și utilităților în vederea asigurării și dezvoltării durabile;

- Depozitarea nămolului în locuri îndepărtate: Depozitele de nămol sunt situate pe terenul adiacent Stației de epurare din mun. Chișinău (SE), în zona industrială incompatibilă cu cea de locuit. Depozitele de nămol sunt construite în conformitate cu prevederile normelor și legislației în vigoare, în scopul evitării poluării terenurilor adiacente, subsolului și apelor subterane. Concomitent, în scopul excluderii mirosurilor pestilențiale, depozitul nr. 2 a fost acoperit cu două straturi de membrană, dintre care unul este impermeabil, cu montarea instalațiilor de acumulare și neutralizare a gazelor cu efect de seră, precum și se asigură pulverizarea cu deodoranți de-a lungul perimetrului depozitului nr. 2.

- Protecția aerului: contractarea instituțiilor de stat în vederea efectuării măsurărilor emisiilor de poluanți și a zgomotului în zona de protecție sanitară de 500 m a Stației de epurare din mun. Chișinău, în afara zonei sanitare de protecție, precum și măsurări la alte obiective din gestiunea întreprinderii. Contractarea Agenției de Mediu în vederea prestării serviciilor de prognoză a poluării aerului atmosferic, de recepționare a mesajelor de avertizare și recomandărilor privind regimul de lucru în perioada condițiilor meteorologice nefavorabile;

- Gestionarea deșeurilor: Gestionarea deșeurilor la toate sectoarele întreprinderii se efectuează în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare, procedurii specifice „Gestionarea deșeurilor” și instrucțiunilor de lucru aplicabile privind gestionarea deșeurilor (ILGD -01÷ILGD-12). Lunar sunt ținute la control și gestionate cantitățile și stocurile de deșeuri formate în cadrul departamentelor întreprinderii. Personalul entității este instruit cu privire la gestionarea adecvată a

deșeurilor rezultate din activitatea întreprinderii. În cadrul auditurilor interne sunt verificate respectarea prevederilor legale, procedurilor și instrucțiunilor aplicabile. Se asigură sortarea separată a fiecărui tip de deșeu rezultat din activitatea de producție a ACC în scopul evitării amestecării deșeurilor cu deșeurile toxice. Sunt contractate companii licențiate în scopul predării fiecărui tip de deșeu spre utilizare, reciclare, valorificare, reutilizare etc.

- Protecția florei terestre: în cazul defrișării arborilor, sunt obținute Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier de la autoritățile de mediu. Anual ACC în comun cu reprezentanții Primăriei mun. Chișinău participă și asigură plantarea arborilor pe terenurile din gestiune, precum și celor adiacente sectoarelor întreprinderii;

- Respectarea cerințelor de reglementare și implementare a unui sistem de control în domeniul mediului: este asigurată instruirea periodică a personalului cu privire la prevederile legislației în domeniul mediului, aspectele de mediu identificate și riscurile acestora. Sunt efectuate vizite/inspecții planificate în domeniul mediului în comun cu inspectorii de stat și administratorii proceselor în scopul obținerii/prelungirii Autorizațiilor pentru emisia poluanților în atmosferă de la sursele fixe de poluare, Autorizațiilor de mediu pentru folosința specială a apei, Autorizațiilor sanitare pentru funcționare pentru obiectivele în funcțiune ale S.A. „Apă-Canal Chișinău”. Concomitent, în cadrul auditurilor interne sunt verificate respectarea, menținerea, îmbunătățirea cerințelor standardului ISO 14001, procedurilor generale, procedurilor specifice, instrucțiunilor de lucru aplicabile în domeniul mediului, se efectuează evaluarea conformării cu cerințele legale de mediu și alte cerințe la care organizația a subscris, cu îndeplinirea chestionarelor de evaluare, a centralizatorului neconformităților constatate și a raportului de evaluare. Neconformitățile de mediu sunt înregistrate de către administratorii proceselor în Registrul de neconformități și sunt tratate prin dispunerea măsurilor corective în termeni stabiliți.

- Raportarea către instituțiile de stat în domeniul mediului: În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, anual sunt elaborate și coordonate cu instituțiile de stat: Rapoartele statistice nr. 1-gospodăria apelor „Utilizarea apei” și nr. 1-cheltuieli „Cheltuieli curente pentru protecția mediului și plăți ecologice”, precum și încărcate prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat rapoartele la nivel de întreprindere privind "Managementul Deșeurilor" (SIA MD) și "Registrul Emisiilor și Transferului de Poluanți" (RETP), Darea de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți și deversările de poluanți și trimestrial Darea de seamă pe taxele pentru resursele naturale (taxa pentru apă) și Informația privind obligațiile fiscale aferente taxelor pentru resursele naturale, repartizate pe localități, cu asigurarea achitării trimestriale în bugetul de stat a taxei pentru apa extrasă;

- Respectarea principiului „Poluatorul plătește”: Calcularea plății pentru poluare pentru emisiile și deversările de poluanți, cu achitarea anuală a plăților la bugetul de stat, utilizând în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică în condițiile stipulate la art. 187, alin. (2¹) din Codul fiscal, în termenii stabiliți (până pe data de 25 a lunii februarie a anului următor de gestiune) în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare.

8. Oportunitățile profesionale ale angajaților

La situația din 31 decembrie 2023, efectivul de personal al S.A. „Apă-Canal Chișinău” a constituit **1627** angajați. Efectivul de angajați al întreprinderii este optimal echilibrat după categoriile de vârstă, astfel alături de angajații cu o experiență bogată de lucru, activând cu succes generația tânără. Vârsta medie constituie **49,01** ani dintre care:

- ✓ **369** angajați, ceea ce constituie **22,68%**, se atribuie la categoria de vârstă de până la 40 ani;
- ✓ **1029** angajați, ceea ce constituie **63,25%**, se atribuie la categoria de vârstă de până la 50-60 ani;
- ✓ **229** angajați, ceea ce constituie **14,07%**, se atribuie la categoria de vârstă de peste 60 ani.

S.A. „Apă-Canal Chișinău” are o echipă profesionistă formată din 584 persoane cu studii superioare/universitare de licență și 460 cu studii medii de specialitate.

Posibilitate de avansare în post este asigurată pentru toți salariații întreprinderii.

S.A. „Apă-Canal Chișinău” a implementat în cadrul întreprinderii un **sistem de salarizare a muncii** concentrat pe cointeresarea materială a angajaților în vederea creșterii eficienței și productivității muncii, fiind aplicat în strictă conformitate cu Codul muncii al RM, Legea salarizării nr.847 din 14.02.2002, Hotărârea Guvernului nr.743 din 11.06.2002 ”Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară” și Regulamentul privind modul de calculare a

perioadei de muncă în vederea acordării sporului pentru vechime în muncă angajaților întreprinderilor din domeniul gospodăriei locativ-comunale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.169 din 16.02.2008.

Salariul mediu lunar aferent anului 2023 constituie 13856 lei/lună.

În scopul dezvoltării și îmbunătățirii competențelor profesionale ale salariaților, S.A. ”Apă-Canal Chișinău”, investește continuu în capitalul uman prin realizarea Planului anual de formare profesională. Astfel, în anul 2023, pentru instruirea personalului au fost contractate diverse servicii de instruire și organizate cursuri de instruire în valoarea totală de 215,0 mii lei. În cadrul acestora 383 persoane au fost instruite în Centrele de instruire a mun. Chișinău și 4 persoane au participat la cursuri și seminare organizate de alte instituții pentru menținerea nivelului profesional.

Cele mai importante tematici de instruire abordate sunt:

1. Menținerea exploatarei inofensive a obiectelor industrial periculoase. Cursul a fost urmat de 241 persoane;
2. Instruirea periodică privind respectarea cerințelor de securitate și sănătate în muncă, fiind instruiți 137 persoane;
3. Formarea profesională a conducătorilor de autovehicule, prin instruirea periodică a 5 persoane;
4. Au participat la diverse cursuri, seminare – 4 pers;
5. În anul 2023, la solicitarea Asociației „Moldova Apă-Canal”, au participat 20 persoane din cadrul S.A. ”Apă-Canal Chișinău” la studiile de calificare și recalificare la specialitatea ”Alimentări cu apă și canalizări” din cadrul Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”.

Director general interimar

Director economic

Director tehnic

Director economic interimar

Diana TACU

Galina Bednarscaia

Anatol Lichii

Ion Constantinov